

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ**

**ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ
(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)**

16 березня 2022 р.

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

м. Київ

2022

УДК _613+574]:061.3

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 16 березня 2022 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2022. – 233 с.

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор; Вавріневич О.П. д.мед.н., професор.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професор;

КОЛЕСНИКОВА І.П. – д.мед.н., професор;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професор;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «**Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини**» (Київ, 16 березня 2022 р.) висвітлено формування міждисциплінарних багаторівневих зв'язків екології та профілактичної медицини як складової системи громадського здоров'я, розуміння парадигми еколого-гігієнічних взаємин, направлених на зміцнення здоров'я людини через його соціальні, економічні, детермінанти, включаючи не лише питання безпеки харчових продуктів, умов праці та способу життя, профілактики інфекційних і неінфекційних хвороб але й мінімізації несприятливого впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення.

УДК _613+574]:061.3

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове

Оргкомітет конференції вважав за доцільне залишити авторські тексти без змін

© НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця

тканина, головним клітинним елементом якої є фібробласти, складає значну частину маси тіла. Крім того, фібробласти є у стромі багатьох органів, є важливими учасниками їх морфогенезу і створюють умови мікрооточення, необхідного для диференціювання і функціонування спеціалізованих клітин. У фібробластах є фермент моноаміноксидаза, зміни активності якого характерні для деяких нервових і психічних захворювань. Фібробласти містять рецептори до глюкокортикоїдних гормонів, інсуліну, деяких нейромедіаторів.

Грінбергом, ще у 1978 році була доведена можливість екстраполяції даних, отриманих на культивованих фібробластах, на умови *in vivo*.

- По-перше, фібробласти *in vitro* зберігають найважливіші риси, властиві клітинам в організмі, а також онтогенетичні і індивідуально-генотипічні властивості організму-донора.

- По-друге, за винятком плюрипотентних стовбурових, не існує іншого такого типу клітин, який в повній мірі міг би представляти властивості клітин організму.

- По-третє, зміни, які виникають при введенні фібробластів в культуру, можна легко контролювати і звести до мінімуму при створенні відповідних умов.

Все вищеперелічене також сприяє використанню фібробластів для вивчення клітинних, біохімічних, молекулярних аспектів патогенезу ряду хвороб, у тому числі і пов'язаних зі спадковими дефектами нервової системи.

Література:

Ситнік О.І. Біоінженерія. Навчальний посібник / К.: НТУУ «КПІ», 2016. – 255 с.

ЕКОЛОГО-ГІГІЄНІЧНА ОЦІНКА ВМІСТУ КАДМІЮ У ТІЛАХ БДЖІЛ ТА ПРОДУКТАХ АПКУЛЬТУРИ ЯК БІОІНДИКАТОР ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ОКРЕМИХ РАЙОНІВ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Скірська Т. В., Благая А.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Кадмій чинить токсичну дію на нирки, кісткову систему та дихальну систему і класифікується як канцероген для людини. Він має здатність накопичуватися протягом усього життя, також у кадмію довгий біологічний період напіввиведення

із організму людини (10-30 років). Зазвичай він присутній у навколишньому середовищі у низьких концентраціях, однак внаслідок людської господарської діяльності рівень його вмісту у екологічних середовищах значно збільшився. Кадмій може переміщатися на великі відстані від джерела викиду потоками атмосферного повітря. Вплив на людину відбувається в основному від споживання контамінованих харчових продуктів, в т.ч. меду (WHO, 2019). Водночас вміст кадмію у бджолах та продуктах бджільництва (апікультури) залежний від його вмісту у навколишньому середовищі (Di, N., Zhang, K., Hladun, K. R., Rust, M., Chen, Y. F., Zhu, Z. Y., ... Trumble, J. T. (2020), Rothman, J. A., Leger, L., Kirkwood, J. S., & McFrederick, Q. S. (2019). Тому визначення рівня вмісту цього важкого металу у тілах бджіл і в меді як продукті апікультури є одним із перспективних моніторингових досліджень еколого-гігієнічного стану довкілля.

Мета роботи – еколого-гігієнічна оцінка вмісту кадмію у тілах бджіл та продуктах апікультури як біоіндикатор екологічного стану окремих районів Чернівецької області.

Матеріали та методи дослідження: методи – натурального гігієнічного експерименту, рентген-флуоресцентний аналіз (із застосуванням програми аналізу Elvax), статистичний метод. Ділянки відбору зразків: №1 – N 48°24 14.1732" E 26°36 29.9556", №2 – N 48°32 04.758" E 26°55 19.3584", №3 – N 48°28 35.8176" E 26°49 20.946". Матеріали дослідження: тіла бджіл; мед соняшниковий, гречаний та із різнотрав'я.

Результати: Вміст кадмію у пробах (мг/кг) з урахуванням показника наочності ((ПН) = (визначений вміст кадмію в меді або бджолах/0,05 (нормативне значення)*100) становив відповідно.

№ 1: бджоли (б.) – 0,08; мед з соняшника (м.с.) – 0,05; мед з гречки (м.г.) – 0,03; мед з різнотрав'я (м.р.) – 0,034/ 160%; 60%; 100%; 68%.

№ 2: б. – 0,02; м.с. – 0,026; м.г. – 0,02; м.р. – 0,027 / 40%; 40%; 52%; 54%.

№ 3: б. – 0,05; м.с. – 0,031; м.г. – 0,027; м.р. – 0,03 / 100%; 54%; 62%; 60%.

Висновки: Ділянка №1 не відповідала умовним критеріям безпечності щодо вмісту кадмію у навколишньому середовищі, оскільки вміст цього важкого металу у тілах бджіл перевищував нормативні значення на 60%, а вміст у меді із

соняшника був на пороговому рівні допустимих значень. Також на ділянці №3 вміст кадмію у тілах бджіл досягав порогових значень. Вищезазначене вимагає ретельного аналізу еколого-гігієнічної ситуації на ділянках №1 і №3 щодо встановлення потенційних або фактичних джерел забруднення навколишнього середовища. Адже хронічний вплив кадмію на колонії бджіл має негативні відділені наслідки, як на їх популяцію, так і на якість і безпечність продуктів апікультири для кінцевого споживача.

ЩОДО ЕПІДЕМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ ВІЛ/СНІДУ НА ТЕРНОПІЛЛІ
Крицька Г.А.¹, Заєць С.В.², Мельник Н.А.¹, Копач О.Є.¹, Лотоцька О.В.¹,
Пашко К.О.¹, Сопель О.М.¹, Федорів О.Є.¹, Флекей Н.В.¹, Юрчишин О.М.¹,
Смачило О.М.¹

*¹Тернопільський національний медичний університет імені
І.Я. Горбачевського МОЗ України*

*²КПН "Тернопільський обласний медичний центр соціально-небезпечних
захворювань" ТОР*

За даними Європейського центру контролю та профілактики захворювань та Європейського регіонального бюро ВООЗ в Україні продовжується зростання кількості нових випадків ВІЛ-інфекції та смертності від СНІДу. Епідемія ВІЛ/СНІДу в Україні набула найбільших масштабів в Європі. Експертів ООН турбує той факт, що розвиток епідемії продовжує випереджати масштаби і темпи боротьби з нею. Як повідомляє Центр новин ООН, в Україні щодня від СНІДу, на жаль, помирає в середньому 7 осіб. Ситуація ускладнюється в умовах карантину, який було запроваджено у зв'язку з новою пандемією Covid – 19.

Метою нашої роботи було проаналізувати захворюваність на ВІЛ/СНІД на Тернопіллі за 2019-2021 рр. в умовах пандемії Covid – 19.

Матеріали та методи. Було використано статистичний ретроспективний метод дослідження осіб із ВІЛ/СНІД інфекцією, які знаходилися на обліку в спеціалізованому амбулаторно-поліклінічному відділенні профілактики та лікування ВІЛ/СНІД КНП "Тернопільський обласний медичний центр соціально-небезпечних захворювань" ТОР.